

De paarden, die voor zijn meelwagen loopen, zijn mooier dan die van baron Van Genne. Alles wat hij doet is royaal. Hij zal er bijvoorbeeld aardigheid aan hebben, geiten te houden. Het zijn groote, witte dieren, die geen mensch eerder gezien heeft, ieder praat er over. Hij laat een fabriek zetten. De passiebloem. Betonnen zolders zijn er in, die moeten gekeurd worden. De aannemer huurt twintig losse arbeiders, die zooveel honderd zakken zand voor die en die som op de drie zolders zullen dragen. Men begint met de bovenste. De ballast ligt er; men meet; alles klopt; zooveel centimeter mag de vloer doorbuigen. De arbeiders beginnen den last naar den tweeden zolder te slepen. „Stop” commandeert de Baard. „Als de bovenste zolder goed is, zijn de andere twee ook vertrouwd.”

De aannemer is het nu al lang goed. Hij begint de arbeiders uit te betalen; ieder het derde van de overeengekomen som. De Baard staat er bij. De eerste ontvangt z'n loon, hij mokt, maar zwijgt. De tweede.

„Stop,” commandeert Gerrit Christiaan Beltman. „Je betaalt wat je afgesproken hebt.”

„Maar de menschen hebben maar het derde van het werk gedaan.”

„Ze moesten mij laten zien dat jou bouwerij in orde was. Ik heb het gezien, ik ben er tevreden mee. Dat is een bof voor hen; niet voor jou.”

„Maar ze hebben maar een derde van het werk gedaan. Ik geef niet meer loon.”

„Zoo. Geef je niet meer. En ik wil dat ze hun volle pond krijgen. Moet ik het ze geven? Jij geeft niet meer dan een derde, zeg je. Is dat je laatste woord?”

Nee, het is het laatste woord van den man niet. Geen kwestie van. Hij heeft er nog honderd. Hij roept de menschen binnen, en onder de oogen van den Baard betaalt hij ze, wat overeengekomen is. Dat is zijn laatste woord.

Van zoo'n Christiaan Beltman kan alles het daglicht zien. Zelfs zijn nederlagen.

Nu komt hij op een dag bij Jan Wiersma binnen. Die zit achter

zijn roggebroodpillen, het is zes uur. De kamer is redelijk netjes, naar dat er een man over het huishouden gaat. Het is de derde week dat Frouke in het ziekenhuis ligt.

Met een flinken ruk gaat de winkeldeur open. De schel luidt met een rij nerveuze stuipen.

Wiersma loert door het raam, daar komen de voetstappen de gang al in.

Wanneer vervalt de wissel van den grutter? Den dertienden. Dat getal zit vast in Jan's hoofd. De dertiende. De dertiende.

De grutter komt binnen. Jan blijft zitten en kauwt. De Baard komt binnen. Hij monstert met een half oog de tafel, het zwarte brood, de zwarte koffie. Dat staat hem aan, maar men merkt het niet aan hem.

Hij blijft wijdbeens in de kamer staan. De slippen van zijn keizer-Napoleonbaard liggen over de revers van zijn buis. De buks hangt hem over den schouder; hij is op jacht geweest.

„Moet je nog rogge van me, Wiersma?”

„Dankje.”

Hij slaat geen best figuur, die Jan Wiersma. Hij blijft dooreten, dat moest hij niet doen. Hij pakt z'n mes op, legt het neer, glimlacht om wie weet wat voor onredelijke reden. Er ligt altijd iets onzekers over zijn doen, hij doet denken aan een bleek stuk week marsepein; het is maar een vergelijking natuurlijk. Komt dat doordat het hier en het hierna om zijn ziel schooien? Enfin. Maar let op: daar zit een man die bij slot van zaken niet opzij gaat. Begrijp goed, hij maakt een krommen slag; hij weet het; of liever hij weet het niet, maar hij voelt het. Maar: hij slaat. Hij slaat toe. Het is op de manier van: een twee drie in Gods naam. Maar: op dat eene oogenblik, dat de boel barsten gaat of breken, zal hij wel kunnen toeslaan. Dat moet men hem nageven.

„Dus je moet geen rogge. Je weet 't wel?”

„Ik weet 't wel.”

„Heb je dan nog?”

„Ik eet er toch van.”

Zesde Kerstboek 15

„Hm.” De Baard strijkt zich over den baard, verpoet z'n schoenen. Stille. Dan:

„Ja, je eet. En hoe is 't op je zolder. Of heb je in voorloop?”

„Nee. Maar . . . ik ben in gesprek met Bulsing en Heslenfeld.”

„Hm. Nou, dan niet.” Hij pakt den deurnop. Hij dringt niet aan. Wie weet, is het een opgemaakte mouw geweest, van weerskanten.

„Hoe is 't met je vrouw?”

„Met m'n vrouw? Goed. Zoetjes aan. Misschien dat ik haar met veertien dagen weer hier heb.”

„Kom. Dan is dat weer in het reine. Ze heeft het ver weggehaald. Ik heb gedacht: die zien we niet weer, toen ze met de brancard voor m'n deur langs kwamen.”

„Ik was er zelf ook bang voor. Een moeilijke weg, Beltman. Maar we weten wie ons leven in de hand heeft. Er staat . . .”

„Ja ja. Gegroet, hoor.”

Zoo iemand als de Baard houdt niet van praatjes. Dat wil zeggen als het zaken aangaat. Bij den barbier speelt hij wel eens bok met de waarheid. Maar wie doet dat niet; dat doen we allemaal hier. Maar als het op zaken aankomt, houdt hij niet van praten. Een uur zelf zien is een week praten waard.

Drie dagen later komt hij zelf een zak bloem brengen bij Wiersma. Met de ponnie. Ja, dat is ook weer iets voor den Baard, om met die ponnie en de dresseerkar te gaan rijden, die den vorigen dag op hol geslagen is. Dat ging zoo.

Hij stond voor het raam van zijn kantoor. Dat was toen nog naast zijn grutterswinkel aan de Nijstad; de houten vloer blonk er steeds als de witte klompen van de boeren op Zondagmorgen. Daar komt de zadelmaker met wapperende slonde bij hem binnen. „Beltman, je ponnie is op den loop.”

Geen vijf tellen later staat de Baard voor de deur, met z'n Eysinck aan de hand. En daar slingert het gerij de stad in, alsof satan het met zijn nijdigen voet een duw gegeven had. Met ziet geen spaak